

Decyzja
Prezydium KK
nr 119/21

ws. opinii o projekcie ustawy Ministra Klimatu i Środowiska o zmianie ustawy
o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi oraz niektórych innych ustaw

Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” – po zapoznaniu się z projektem ustawy o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi oraz niektórych innych ustaw uważa, że projekt w obecnym kształcie jest nie do zaakceptowania, gdyż wbrew deklarowanym intencjom projektodawcy może prowadzić do obciążenia dodatkowymi kosztami polskich konsumentów, w tym najuboższą część społeczeństwa. Jednocześnie Prezydium KK zgłasza następujące uwagi.

Projekt ustawy ma na celu przede wszystkim wdrożenie w Polsce rozwiązań określonych znowelizowanej w 2018 r. dyrektywie UE nr 2008/98/WE w sprawie odpadów, a więc katalog zasad określających jak powinien być skonstruowany system rozszerzonej odpowiedzialności producenta (ROP). Jest to zmiana systemowa o istotnych skutkach społeczno-ekonomicznych, która w założeniu miała mieć charakter pozytywny dla konsumentów. Jednakże efektem wprowadzenia ustawy w proponowanym kształcie może być wzrost cen produktów w opakowaniach, przeniesiony następnie poprzez impuls inflacyjny na obniżenie poziomu realnych dochodów polskiego pracownika.

Mając to na względzie wyrażamy zaniepokojenie, że - jak wynika z zapisu widniejącego w ocenie skutków regulacji - pierwotnie nie uważano za konieczne przedstawienia projektu ustawy do opiniowania przez reprezentatywne organizacje związkowe uznając, że nie dotyczy ich jej zakres. Jest to praktyka niedopuszczalna w sytuacji, kiedy proponowane są regulacje, które w znaczący sposób wpływają na pracowników sektora związanego z odpadami, ich rodziny i wszystkich obywateli, którzy ponoszą koszty opłat za śmieci.

W ocenie Prezydium KK, projekt ustawy w obecnym kształcie jest dalece niedopracowany. Jego nowa wersja ze względu na prawdopodobne reperkusje społeczno -

ekonomiczne powinna zostać przedstawiona partnerom społecznym w celu przeprowadzenia pogłębionej analizy w ramach Rady Dialogu Społecznego.

Uwagi szczegółowe

1) Zgodnie z projektem ustawy, producenci będą ponosić opłatę opakowaniową za wprowadzane opakowania konsumenckie dla gospodarstw domowych. Z opłaty tej gminy będą mogły finansować zbieranie i przetwarzanie odpadów opakowaniowych w ramach gminnych systemów gospodarowania odpadami komunalnymi, co ma spowodować obniżenie opłat za śmieci, które ponoszą mieszkańcy RP. I tego powinniśmy oczekiwać - jako strona społeczna.

Jednak projekt tej ustawy nie daje takich gwarancji, ponieważ:

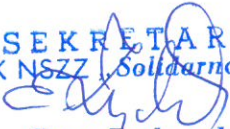
- występuje w nim wiele zapisów, które są nietransparentne, nadmiernie skomplikowane, będące podstawą do wyprowadzania z nich wielu interpretacji, potencjalnie sprzecznych. Niezrozumiałe jest również jednoczesne nałożenie na przedsiębiorców obciążeń publicznoprawnych związanych z wymienioną opłatą opakowaniową i obciążeń cywilnoprawnych związanych z wynagrodzeniem, ale nie dla gmin, lecz dla spółek akcyjnych, jakimi będą Organizacje Odpowiedzialności Producentów (OOP). Proponowany przez Ministerstwo Klimatu i Środowiska system Rozszerzonej Odpowiedzialności Producentów (ROP) tworzy ryzyko patologii.
- wprowadza się dwa rodzaje opłat, a dodatkowo dokonuje się podziału opakowań na konsumenckie oraz pozostałe – tj. z handlu, dystrybucji, przemysłu – co z pewnością spowoduje utrudnienia związane z rozliczaniem przedsiębiorców z ustawowych obowiązków i w efekcie może doprowadzić do sytuacji, że wpływy z opłaty opakowaniowej będą znacząco niższe od zakładanych, powiększając tym samym szarą strefę gospodarki odpadami.
- projekt, przekazując zakładane przychody z tytułu opłat za opakowania z działu handel, dystrybucja, przemysł, czyli ok 45% rynku, do Organizacji Odpowiedzialności Producentów (OOP), pozbawia tym samym gminy olbrzymiego źródła finansowania, które mogło by służyć obniżeniu kosztów jakie ponoszą mieszkańcy gmin z tytułu opłat za śmieci. Ewentualne dotacje z budżetu państwa, które będą kierowane do gmin w/w celu mogą nie być wystarczające, a przekierowanie większego strumienia pieniędzy z w/w opłaty może zaoszczędzić środki publiczne. W związku z powyższym, oczekujemy od Ministerstwa Klimatu i Środowiska jasnych i czytelnych rozwiązań prawnych ustanawiających jedną

opłatę za każdą tonę opakowań bez względu na przeznaczenie tych opakowań. Opłata ta - w celu obniżenia opłat za śmieci ponoszonych przez mieszkańców - powinna przede wszystkim dofinansować gminne systemy gospodarowania odpadami.

- 2) Nieakceptowalna jest propozycja projektodawcy, aby część pracowników Ministerstwa Klimatu i Środowiska oraz WIOŚ nie była wynagradzana z budżetu państwa, ale ze środków znajdujących się poza budżetem państwa i przeznaczonych na finansowanie inwestycji związanych z systemem Rozszerzonej Odpowiedzialności Producentów. Takie rozwiązania traktujemy jako kompletnie nie przemyślane. Zwracamy uwagę, że tego rodzaju system umożliwi dowolne kształtowanie, poza jakąkolwiek kontrolą, wysokości tych wynagrodzeń dla wybranych pracowników i może doprowadzić do niekontrolowanego wzrostu napięć i patologii.
- 3) Duże wątpliwości budzi brak systemu motywacyjnego dla podmiotów np. wspomniane OOP, które powinny korzystać z usług recyklerów. Ponownie, zestawiając cele projektu, tym razem w obszarze ekologii, trudno zrozumieć czym kierowali się projektodawcy.

Gdańsk, 31 sierpnia 2021 r.

Prezydium KK
NSZZ „Solidarność”

SEKRETARZ
KK NSZZ „Solidarność”

Ewa Zydorek